

De natuur in de greep van dromers en eco-romantici

19 januari 2026



Het gaat niet goed met de natuur. Duinen worden deels afgegraven, aannemers met bulldozers leggen vijverpartijen aan en landschapsbeheerders kappen bos ter 'bevordering' van de biodiversiteit. Ondertussen moeten grote stukken land onder water gezet worden, want 'zo was het vroeger'. De wandelaar en fietser wordt teruggedrongen. Een verslag van hoe ons landschap ten prooi is gevallen van groepen dromers en eco-romantici die elke vierkante meter groen naar hun hand willen zetten. De mens is daarbij niet meer welkom in deze 'nieuwe natuur'.

Nederland op de schop

Nederland gaat op de schop, ook wel de Grote Verbouwing van Nederland genoemd. Oranje kabeltjes hebben ondergronds hun weg naar elke stad, dorp en huis gevonden. De digitalisering tot achter de voordeur. 5G-antennes geplaatst in alle masten en op talrijke daken. Overal bereikbaar zijn op de hoogste snelheid, maar feitelijk, overal volgbaar zijn, 24/7.

De landbouw moet ruimte inleveren. Nodig voor de alsmaar uitdijende bevolking, de energietransitie, oorlogsvoorbereidingen, distributiedozen en AI-datacentrales. Boeren met vee zitten in de knel. De koeienscheten schijnen het klimaat te doen veranderen. Voedselvoorziening van eigen bodem heeft geen prioriteit meer. Dat moet steeds meer uit Oekraïne komen.

Ook de natuur krijgt geen rust. Overscherende straaljagers, zware transporthelicopters, het geknal van schietoefeningen. De stilte in de toch al versnipperde cultuurnatuur is weg. Dat moet anders denken de beleidsmakers. We moeten de natuur 'herstellen'. In goed Nederlands, terug naar een eerdere situatie, toen de natuur nog 'goed' was.

Niet duidelijk is wanneer dat nu precies was. Behalve in de tijd dat Nederland nog amper inwoners telde en het land bestond uit eenzijdige woeste gronden en een zompige rivierdelta, is de natuur met de bevolkingsgroei steeds verder onder handen genomen. Natuur in Nederland is cultuurlandschap. God schiep de wereld, de Nederlanders schiepen Nederland.

Afhankelijk van de behoeften van de tijd werd de natuur aangepast. De bossen die wij kennen zijn vaak aangelegd voor de productie van hout voor huizenbouw en de mijnbouw. Niets natuur, bosbouw, productiebos.

Gelukkig is productiebos in Nederland minder nodig en kon een meer divers boslandschap ontstaan. Het hout halen we nu uit de (oer-)bossen van andere landen, Oost-Europa of Zuid-Amerika.

Afgedwongen schaalvergroting landbouw

De na de Tweede Wereldoorlog afgedwongen schaalvergroting van de landbouw onder het credo 'nooit meer honger', heeft veel natuur vernietigd. Veel boeren verloren hun bestaan. De fraaie coulissenlandschappen met hun kilometers heggen, sloten en bomenrijen maakten plaats voor onafzienbare vlakten. Vogels en insecten verloren ruim 200.000 km heggen. We hadden te eten, dat zeker. Maar er was veel kapot gegaan.

De huidige ombouw van de natuur komt echter niet uit Nederlandse bron, gebaseerd op spijt voor de vernielingen uit het verleden. Hier is sprake van een internationale agenda waarvan de geschiedenis decennia teruggaat, zo legt [Elze van Hamelen op haar Substack](#) gedetailleerd uit. *“De implicaties zijn nauwelijks te bevatten: Nederland heeft in internationale verdragen vastgelegd dat 27 procent van het landoppervlak moet worden omgezet in moeras ('wetland')”,* schrijft Van Hamelen. *“Zo'n twintig jaar na de introductie van het Biodiversiteitsverdrag verspreiden 'ecologische netwerken' zich wereldwijd als een inktvlek”.*

Inmiddels is het EU Natura-netwerk het grootste ecologische netwerk ter wereld, dat verspreid over 27 landen, 18,6 procent van de EU beslaat. Wanneer andere natuurbeschermingsmaatregelen worden meegenomen, is meer dan een kwart van Europa beschermd gebied, aldus Van Hamelen.

We spreken hier over het dichtstbevolkte werelddeel.





Sluipende methoden om het aantal wandelpaden stapsgewijs af te sluiten.

Radicalisering natuurbeheer

Volgens Van Hamelen is er sprake van een “*radicale*” vorm van omgang met de natuur, een die de mens als vijand beschouwt. Het is te merken aan de omgang met de nog steeds groeiende populatie wolven in ons land. Bij elk incident stellen de voorstanders dat de mens maar moet wennen aan dit wilde en onberekenbare dier.

De [kleine jongen in Austerlitz](#) die door een aanval van wolf ‘Bram’, dankzij alerte omstanders, er ‘slechts’ met enige verwondingen op zijn rug van af kwam, zal volgens de groep fanatieke voorvechters van verwildering van de Nederlandse natuur wel onverstandig met het dier zijn omgegaan.

Het is deze omkering van mentale zindelijkheid waarbij de wolf het aanvallende dier is en de mens, hier een kind, het slachtoffer is, en niet andersom. In de media leek de wolf het slachtoffer.

*De oudste duinen van Goeree omgeploegd in het kader van 'natuurherstel'. Beheerder [@ZHLandschap](#) heeft hier volgens Stichting Duinbehoud de bijzondere flora en oude structuren aangetast. Goed gevulde potjes geld voor 'herstel' geven steeds vaker schade. <https://t.co/LnYrPiUPRm>
[pic.twitter.com/jgarEO58tO](https://t.co/LnYrPiUPRm)*

— Dirk van Straalen (@DirkStraalen) [December 16, 2025](#)

Een van de talrijke bronnen van deze neo-romantische beschouwing van de natuur is het Wildlands-Plan uit de Verenigde Staten.

Van Hamelen: “*Het hele concept van Wildlands is gericht tegen de menselijke beschaving. De mens is in dit gedachtegoed de vijand van de natuur en de natuur moet worden ‘hersteld’ naar een tijd toen er nog maar weinig mensen waren op aarde, die bovendien een hele lage levensstandaard hadden. Hoe ongelooflijk het ook zal klinken voor veel mensen, hetzelfde gedachtegoed ligt ten grondslag aan het huidige Nederlandse natuurbeschermingsbeleid.*”

Onder het mom van het verwilderen van de natuur in Europa worden [met veel geld van Brussel](#) vele honderden rivierdammen per jaar gesloopt. Dammen die de mens heeft aangelegd om overstromingen stroomafwaarts te voorkomen en om

voor droge perioden water te kunnen vasthouden. Ook wordt er vaak lokaal elektriciteit mee opgewerkt, de enige echt vorm van duurzame energie-opwekking.

De mens de natuur uit: afsluitingen en de wolf

Velen zullen de toenemende restricties bij het betreden van de natuur herkennen. Ooit wandelpaden die onder water zijn gezet, bomen die over paden zijn gelegd, meer verbodsbordjes, afsluiting parkeerplaatsen en doorrijmogelijkheden zoals bij de [Arnhemse Posbank](#).



Strikte toegangsbeperkingen op de Veluwe Posbank (foto: EZAZ)

Er worden ook minder formele vormen van blokkades toegepast: wandelpaden worden omgeploegd of bomen over het pad gelegd. Parkeerplaatsen opgeheven. Dat zijn geen uitzonderingen meer. In vrijwel alle natuurgebieden wordt de wandelaar steeds meer beperkingen opgelegd. En hoeveel ouders met kleine kinderen zien na het incident in Austerlitz inmiddels af van een wandeling in het bos? En dan maar niet te spreken van verwilderingsfanaten die de lynx terug willen in Nederland, een dier dat in de dierentuin veilig achter de tralies zit. De

[media bereiden de bevolking alvast voor](#) dat het dier ‘voor de poorten’ van Nederland staat en zomaar kan opduiken.

Komen ze aanlopen of worden ze uitgezet? Deze laatste verdenking rust ook op de snelle introductie van de wolf. [Tegen Omroep Gelderland vertelt Patty Bijlsma](#) over het Duitse natuurwildpark Biotopwildpark Anholter Schweiz, vlak over de grens bij het Achterhoekse Gendringen. Met een fokprogramma worden jonge lynxen in de natuur uitgezet. *“We zijn altijd met zijn tweeën, want het zijn potentieel gevaarlijke dieren. Je kunt ze dus niet aaien. Maar ze hebben ons nog nooit iets willen doen. Wanneer wij ze naderen, gaan de dieren er al vandoor. Ze zullen mensen niet snel wat doen”,* zegt Bijlsma. We kennen de uitspraak: *“ze zullen mensen niet snel wat doen”*. Het werd gezegd over de wolf. We weten inmiddels beter.



Nawoord

Het natuurbeheer in Nederland is een nieuwe fase ingegaan. Een die gebaseerd is op internationaal gepromote ideologische en neo-romantische gedachten over wat natuur is en hoe de mens zich daartoe moet verhouden.

Het gaat daarbij niet om de basisprincipes: natuurbehoud is van levensbelang;

een gezond milieu voor dieren, groot en klein, lopend en vliegend, is van direct belang voor de mens en de zogeheten 'biodiversiteit'.

Het steeds verder uitdijende ruimtegebruik in Nederland staat daarmee op gespannen voet. Keuzes voor behoud van natuur vergt keuzes die natuurbeheer te boven gaan. De huidige ruimteclaims voor woningbouw, data- en distributiecentra, militaire activiteiten gaan niet samen met een 'wilde' natuur. We kunnen niet én groeien én natuur 'natuurlijker' of 'wilder' maken. Het nu tegen alle ratio in van het parklandschap Nederland een groot wildreservaat maken, waarbij de mens langs de randen nog een rondje mag wandelen, ontbeert alle realiteitszin. Daaraan is ook haar ideologische basis te herkennen: tegen beter in, toch doorgaan.

Op het hoogste niveau zullen keuzes gemaakt moeten worden: of verder groeien in ruimteclaims en de natuur in de verdrukking brengen (en geen plaats voor roofdieren), of we houden de groeiambities (demografisch en ruimtelijk) in toom en kunnen stappen maken voor een robuustere natuur.

Wetende dat de bevolking beoogd blijft groeien alsook de bijbehorende ruimteclaims, zullen we de Nederlandse natuur grotendeels als park- of cultuurlandschap moeten beschouwen en dienovereenkomstig beheren. Gevaarlijke roofdieren horen daar niet bij. Ook het voortdurend geknutsel om 'wensnatuur' aan te leggen (vaak met groot materieel) hoort niet bij een nuchter beheer.

We hebben robuuste natuur nodig, dat tegen een stootje kan. Een robuuste natuur moet klimaatverandering, zoals de wereld dat altijd heeft gekend, lage doseringen van stikstof, betreding door wandelaars kunnen dragen. De natuur is veerkrachtig. Wie een asfaltweg decennia niet bijhoudt zal het een keer niet meer kunnen terugvinden. De natuur trekt altijd aan het langste eind.

Tijd dus voor meer nuchterheid, minder ideologie, en zeker geen mensvijandige dromerijen. De natuur delen we met z'n allen, ook met de zo belangrijke dieren. Het zoeken is naar een basaal evenwicht tussen meer demografische druk en behoud van onze toch al schaarse natuur.

Lees meer over dit onderwerp in [dit artikel van Elze van Hamelen](#).